

A mezővédő erdősávok létesítésének módjait, a fa- és cserjefajták elhelyezésének sémáját úgy kell kiválasztani, hogy a vetést, az ültetést, valamint az ápolási munkákat maximálisan gépesíteni lehessen.

Az aszályos-sztyepés és az erdős-sztyepés körzetekben a természetlakók növeléséért folyó harcnak fontos eszközei az erdősávok. Dél és délkelet kollhozai, szovhozai, gépállomásai és erdőgazdaságai vezetőinek kötelessége, hogy a mezővédő erdősávok létesítésével kitartóan és tervszerűen foglalkozzanak.

A „rakásolt” ágfa*

CSORDÁS MIKLÓS

a keszthelyi erdőgazdaság term. csop. vezetője

A fahasználati utasítás szerint: „ágfa, gallyfa — vastagabb végén 5 cm-nél vékonyabb törzs-, vagy ágrészek, meghatározott hossz méret nélkül, rendszerint ághegyig”.

Ha a tűzifát vizsgáljuk a vágásterületeken, a revizori jelentéseket olvassuk, azt kell látnunk, hogy ezt az előírást nem tartják be. A dorong választék termelése úgyszólván teljesen megszűnt, a tűzifa 98 százaléka hasáb, az ágfarakatokban pedig dorongnak, sőt iparifának alkalmas anyag van. A rakatokban az 5 cm-nél vastagabb anyag egyes esetekben 90 százalékgig is felmegy, országos átlagban túlzás nélkül 20 százalékra tehető. Az előírástól való eltérésnek számos indokával találkozunk — munkáshiány, bérekkel való elégedetlenség, fakitermelők faéhsége, vágásvezetők erélytelensége stb. — és legtöbb esetben nincsenek tisztában azzal a felelősök, hogy az ágfánk ilyen módon való termelése mit jelent az ország fatőkéjére, az erdőgazdálkodás eredményességére, egész népgazdaságunkra nézve.

Évente átlag 370 000 m³ ágfát termelünk, illetve számolunk el az országban. Ebből a mennyiségből azonban csupán 80 százalékot tesz ki az előírás szerinti ágfa, 20 százaléka *vastagabb anyag*, ami legnagyobb részt dorongnak felel meg. Tényleges kitermelésünk fatömeg szempontjából e szerint az elszámolttal szemben az alábbiak szerint történik:

370 000 m³ ágfa 0,3-as átszámító tényezővel = 1 233 000 ürm³.

Ebből

tényleg ágfa 986 000 ürm³ 0,3 tényezővel = 298 000 m³

dorong 247 000 ürm³ 0,8 tényezővel = 218 000 m³

Összesen 516 000 m³

A tervezet és elszámolt 370 000 m³ faanyaggal szemben tehát ténylegesen kitermelünk 516 000 m³ faanyagot, vagyis 146 000 m³ fát terv- és számbavétel nélkül hozunk ki az erdőből!

Ennek legfőbb kihatása abban mutatkozik, hogy fatőkénket évről évre lényegesen csökkentjük, és pedig oly módon, hogy azt sehol ki nem mutatjuk, nyilván nem tartjuk, a túlhasználat csak akkor mutatkozik, amikor valamely erdőrészletben a végső kitermelésnél az üzemterv szerinti fatömeget keressük.

Számításomnál csak a vastagsági méretből származó különbséggel foglalkoztam. Nem vettem figyelembe azokat a gyakran és több helyen előforduló eseteket, amelyeknél a vágásvezető különböző indokok alapján a valóságban 3 ürm³-t kitevő rakatot 1—2 ürm³-ben veszi át. Számszerű adatot erre sehol sem lehet találni, de megítélésem szerint évente 25—30 000 m³-re tehető az ilyen módon jelentkező fatőkecsökkenés országosan.

Ily módon nem is olyan sokára ismétlődő időszak alatt egy teljes év tervezett fahozamát vonjuk el a tervgazdálkodás alól. Időben kell ezért elejét vennünk az ilyenfajta szabálytalanságoknak, hogy népgazdaságunk fában mutatkozó szükségletét tervszerű zavartalansággal és erdeink termelőképességének teljes biztosításával elégeithessük ki.

Gazdaságossági szempontból a szabálytalan ágfarakat súlyos veszteségforrás. A jelenlegi elszámolás szerint évente 1 233 000 ürm³ ágfát értékesítünk 23 Ft-os egységáron, összesen 28 359 000 Ft-ért. Ezzel szemben a valóságban kiszolgáltatott faanyag értéke:

* A cikkben feltételezett adatok szerepelnek, ezért a szerkesztőbizottság megvitatás és hozzászólás céljából közli.

986 000 ürm ³ ágfa	á 23,— Ft = 22 678 000 Ft
245 000 „ dorong tűzifa	„ 81,— „ = 19 845 000 „
21 800 m ³ iparifa	„ 80,— „ = 1 744 000 „
	összesen 44 267 000 Ft

Vagyis évente 15 908 000 Ft-ot veszni hagyunk, illetve teszünk az üzérkedők zsebébe, mert ennek legnagyobb része a feketepiacon értékesül ürm³-ként 200—400 Ft/ürm³ áron.

Az ágfatermelésnél mutatkozó túlkapások megszüntetésére a múltban hozott intézkedések — mint amilyen a sarangolt ágfa, botfatermelés bevezetése, a rakatokból a vastagabb anyag kitermelése stb. — eddig tartós eredményt nem hoztak. Nem hozhattak részben azért, mert ezeket a rendelkezéseket hatályon kívül helyezték, de legnagyobbbrészt azért, mert ezek következetes végrehajtására a kitermelő munkások egyrésze munkabeszüntetéssel fenyegetőzött, amikor is a tervteljesítés biztosítása érdekében az erdőgazdaságok legnagyobbbrészt megalkuvásra kényszerültek, újra csak szemethúnytak a szabálytalan ágfarakatok előtt.

Véglegesen és gyökeresen csak úgy lehet megoldani, hogy megszüntetjük a fakitermelők érdekeltségét az ágfánál. A fakitermelők legnagyobbbrészt tűzifájuk beszerzése végett jönnek dolgozni és ha ilyenirányú igényüket ágfa helyett dorongfával elégítjük ki, úgy egyszeribe szabályszerű lesz a kitermelt ágfa és tömörek lesznek a sarangok. Sokan a népgazdaság megrövidítését látják ebben azzal, hogy így kevesebb távolsági forgalomra alkalmas anyag kerülhet értékesítésre. De mi történt eddig ezzel az anyaggal? Nem esett-e ki eddig is a távolsági forgalomból és nem adtuk-e oda fillérekért, majdnem ingyen?

Az olcsóbb fáért, nyereséges erdőgazdálkodásért indított harcnak egyik jelentős csatáját kell az ágfa-fronton megvívunk. Az elmondottak mutatják, hogy milyen lehetőség rejlik ezen a téren — megvalósítása szervezési kérdés csupán.

Fagyártmányok gépi termelése

K O Z M A L Á S Z L Ó

a gödöllői erdőgazdaság főmérnöke

A termelékenység emelése, az önköltség csökkentése érdekében indított mozgalom egész sor fontos problémára terelte rá a figyelmet.

A termelékenység emelése, a jövedelmezőség fokozása vetette fel pl. a fagyártmány termelés gépesítésének kérdését.

A gépi úton történő fagyártmánytermelés magasabb termelékenységet, önköltségcsökkentést és jobb kihozatal révén a faanyaggal való takarékoskosságot biztosít.

A gépi úton történő fagyártmánytermelés egyik előfeltétele a hossztolási módszer megváltoztatása. Célul kell kitűzni azt, hogy a vágásterületen minél kevesebb választékot hossztoljunk, azt is minél hosszabb darabokra — egész a szállítható hossz határáig.

A hossztolás a vágásterületen 20 cm középátmérőre az alábbi választékokra történne:

20 cm Ø átmérőn felül:

1. fűrészrönk 2 m hosszról — szállítható hosszig,
2. kivágás,
3. tűzifa.

Vágásterületen kerül kihossztolásra a vezetékoszlop és egyes különleges bányafaméreték.

A kivágásnak kell minősíteni azokat az anyagokat is, amelyekből eddig jobbra csak tűzifa készült, viszont 1 m-nél hosszabbra hagyva a minőségileg megfelelő részből még *bognárfa kivágást* lehet készíteni.

20 cm Ø átmérőn alul:

1. bányafa,
2. egyéb iparifa.

Az *egyéb iparifa* közbenső rakodón, vagy iparvasúti rakodón kerülne további minősítésre, azért, hogy a szalagfűrészrel ellátott telep részére a fagyártmány terme-